

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/29/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1716200090
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1716200090.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: R. D. K. H. M. O. H. , narodený XX.XX.XXXX, F. D. K. H. M. O. H. , narodený XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku, so sídlom Moyzesova 2, Pezinok, deti rodičov: G.. C. D. K. H. M. O. H. O. H. Á. , narodená XX.XX.XXXX, bytom Š. XX, D., G.. B. D. K. H. M. O. H. , narodený XX.XX.XXXX, bytom R. X, D., za účasti Okresnej prokuratúry Pezinok, so sídlom Šenkvickej cesty 5, Pezinok, o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok zo dňa 10. februára 2016, č.k. 12P 6/2016-44, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Pezinok zo dňa 10. februára 2016, č.k. 12P 6/2016-44, **p o t v r d z u j e .**

o d ō v o d n e n i e :

Okresný súd Pezinok uznesením zo dňa 10.02.2016, č.k. 12P 6/2016-44, návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd otcovi zakázal styk s maloletými deťmi, zamietol.

Súd prvého stupňa uviedol, že návrhom doručeným súdu dňa 11.01.2016 žiadala matka o úpravu styku a nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by súd zakázal otcovi styk s maloletými deťmi, pričom svoj návrh odôvodnila tým, že manželstvo s otcom maloletých detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp.zn. 28P 185/2013 zo dňa 11.02.2014, v rámci ktorého boli deti zverené do osobnej starostlivosti matky, pričom styk detí s otcom v rámci rozsudku o rozvode manželstva upravený nebol.

Problémy s maloletým R. nastali potom, ako boli v júli 2015 R. a plnoletý syn E. na dovolenke s otcom, a následne od septembra sa začal R. častejšie kontaktovať s otcom. Matke povedal, že otec ho pozýva na kávičku a cigaretu, na debatu o živote. R. bol po stretnutiach s otcom nervóznym, depresívnym, obviňoval matku z rozvodu manželstva, začal byť voči matke nenávisťný až agresívny. Koncom októbra začal vynechávať školu a od polovice novembra prestal chodiť od školy úplne. Matka žiadala otca, aby situáciu s R. riešili, avšak otec trval na tom, aby riešili zdravotný stav Bohdana a nie jeho školu. Matka ďalej uviedla, že otec popiera svoj negatívny vplyv na vzťah detí k matke, nakoľko vie veľmi manipulatívne rozprávať a klamať. Ďalej uviedla, že otec ponúkol na ochutnanie synom alkohol, pričom otec sám konzumoval alkohol denne. Matka uviedla, že F. ešte nie je pod výrazným vplyvom otca, je však predpoklad, že sa pod negatívny vplyv otca dostane, a to jednak priamo cez konanie otca a jednak pozorovaním svojich starších bratov, nakoľko obdobné správanie bolo aj zo strany plnoletého syna E.. Matka má za to, že zaťahovanie syna R. do nevydareného vzťahu rodičov otcom pôsobí na syna mimoriadne negatívne, čo sa prejavuje v jeho nezaujatosti o školu a vo zvýšenej verbálnej aj brachiálnej agresivite voči matke.

Otec vo svojom vyjadrení považoval návrh matky za neopodstatnený. Je pravdou, že matka má dlhodobé problémy s výchovou a prístupom k starším synom, ktorých výchovu nezvláda. Sám má so synmi bezproblémový vzťah, aj oni navzájom medzi sebou, pričom jediný, kto má konflikt s každým, je matka.

Kolízny opatrovník vo svojej správe uviedol, že vykonali pohovor s oboma maloletými deťmi, ktoré sa vyjadrili, že sa chcú s otcom stretávať vždy ako budú chcieť, bez toho, aby im v tom matka bránila. Vzhľadom na nepriaznivú situáciu v rodine bolo rodine ponúkané sociálne poradenstvo a rodina bola zaradená do projektu „Opatrenia zamerané na zabezpečenie vykonávania odborných metód práce na prispôsobenie sa novej situácii v prirodzenom prostredí.“ K správe pripojil kolízny opatrovník mesačné a záverečnú správu z terénnej práce s rodinou.

Súd prvého stupňa v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom je opatrením, ktoré výrazne zasahuje do práv a povinností rodiča, ako aj do práv dieťaťa, preto ho možno vysloviť až po riadnom zistení skutkového stavu veci. Z podaného návrhu a z predložených správ kolíznym opatrovníkom súd prvého stupňa nemal jednoznačne preukázané, že záujem detí je ohrozený stretávaním sa s otcom. Zlý psychický stav a následné správanie detí je spôsobené správaním sa oboch rodičov, ktorí si nedokázali doposiaľ vyriešiť svoje problémy, pre ktoré bolo ich manželstvo rozvedené. Z predložených listinných dôkazov nevyplynuli žiadne skutočnosti, že by otec svojím správaním spôsobil vážnu ujmu na vývoji, výchove alebo psychickom zdraví detí, čo by si vyžadovalo okamžitý zásah súdu, pričom deti v rámci svojho vyjadrenia uviedli, že sa s otcom chcú stretávať. Uznesenie odôvodnil ustanovením § 74 ods. 1, § 75 ods. 1, 6 O.s.p. a § 25 ods. 3 Zákona o rodine.

Proti tomuto uzneseniu podala včas odvolanie matka, ktorá uviedla, že vo veci nebolo urobené dôkladné šetrenie vplyvu otca na maloleté deti, nakoľko sa nebrala do úvahy agresivita otca, zlé úmysly, nemorálny spôsob života a túžba negatívne ovplyvňovať deti s úmyslom za akúkoľvek cenu pomstiť sa jej za to, že sa s ním rozvedla. Matka uviedla, že otec je konzument alkoholu, nežije sporiadaným životom, deťom sa chváli svojimi krátkodobými známosťami a pohŕdavo sa vyjadruje o ženách. Poukázala na to, že klame deti, že kúpil jej dom, čo nie je pravda, nakoľko na tento jej dali peniaze jej rodičia a do roku 2014 musela splácať aj hypotéku. Má za to, že za každú cenu chce otec udržať submisívne správanie voči nemu. Na základe konzultácií so psychológom jeho vplyv na deti je výrazne deštruktívny a nesmie tento stav naďalej pokračovať, nakoľko je ohrozený zdravý a mravný vývoj maloletých detí. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby odvolací súd zakázal styk maloletého R. a maloletého F. s otcom G.. B. D.. Súčasne navrhla, aby o trovách rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok ako zástupca maloletých detí sa vyjadril k odvolaniu matky podaním doručeným súdu prvého stupňa dňa 24.03.2016, v rámci ktorého uviedol, že matka uvedené skutočnosti uvádzala aj na oddelení úradu práce sociálnych vecí a rodiny alebo pri sociálnom zisťovaní pomerov v domácom prostredí zo strany úradu. Podľa matkinho vyjadrenia otec veľmi negatívne vplyva na oboch maloletých synov, ako aj na plnoletého E.. Situácia v rodine je napätá, rodičia maloletých detí spolu nekomunikujú, neriešia spoločné problémy, ktoré vznikajú v rodine. Podľa vyjadrenia maloletých detí tieto sa chcú s otcom stretávať tak, ako budú chcieť oni a nevidia v tom žiaden problém. Podrobná aktuálna správa bola tiež doložená k spisu sp.zn 12 P 6/2016. V tejto správe sú uvedené podrobné vyjadrenia maloletých detí. Vzhľadom na uvedené odporúča predvolať a vypočuť maloleté deti v uvedenej právnej veci a súčasne na základe nepriaznivej rodinnej situácie a rozdielnych vyjadrení oboch rodičov odporúča nariadiť súdom znalecké dokazovanie z odboru psychiatria a psychológia detí a dospelých.

Otec v rámci vyjadrenia k odvolaniu matky uviedol, že toto odvolanie matky len dokazuje jeho tvrdenia, že z jej strany ide o vystupňovanie nenávisného a urážlivého osočovania jeho osoby, nakoľko neakceptuje ani argumenty súdu, ktoré viedli k zamietnutiu jej návrhu na predbežné opatrenie zákazu styku, kde boli vzaté do úvahy práva detí (aj ich vyjadrenia, že sa chcú s ním stretávať) a takisto jeho právo podieľať sa na ich výchove. Uviedol, že R. o osem mesiacov dovŕši plnoletosť, a už aj v súčasnosti nesie veľkú mieru zodpovednosti za svoje skutky a rozhodnutia, a preto pokladá tento návrh za zúfalstvo matky vyplývajúce z jej nezvládnutia výchovy detí po rozvoде a naplnenie svojich vyhrážok na jeho adresu, že ho zničí a bude naňho podávať rôzne oznámenia. Poukázal na to, že sa s rozvodom vyrovnal a pre neho sa týmito vzťahovými problémami skončili. Už viackrát uviedol, že po rozvoде ponúkol matke možnosť vzájomnej komunikácie ako rodičov, čo ona arogantne odmietla a postupom času obmedzovala deťom stretávanie sa s ním. Poukázal na to, že rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vníma ako verdikt v prospech detí a aj ho rešpektuje.

Okresná prokuratúra Pezinok vstúpila podľa § 35 ods. 2 písm. e/ O.s.p. do súdneho konania týkajúceho sa úpravy práv a povinností rodičov k maloletému R. D. a k maloletému F. D. dňa 03.03.2016, na základe podnetu Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok. Nakoľko uznesenie Okresného súdu Pezinok zo dňa 10.02.2016, sp.zn. 12 P 6/2016-44, bolo vydané pred vstupom prokurátora do konania, v rámci svojho vyjadrenia uviedla, že sa nebudú k podanému odvolaniu matky vyjadrovať.

Odvolačný súd preskúmal vec (§ 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keďže odvolanie smerovalo proti uzneseniu, ktorým nebolo rozhodnuté vo veci samej, a teda neboli dané podmienky pre postup podľa ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že odvolaniu matky nemožno priznať úspech.

Z obsahu spisu vyplýva, že maloletý R. má XX rokov a maloletý F. má XX rokov. Manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom zo dňa 11.02.2014 sp.zn. 28P 185/2013. Účastníci od roku 2012 nežijú v spoločnej domácnosti. Z obsahu spisu taktiež vyplýva, že predmetným rozsudkom o rozvode manželstva boli maloleté deti v tom čase ešte maloletý E. (teraz plnoletý), maloletý R. K. F. zverení do osobnej starostlivosti matky, pričom úprava styku bola ponechaná na dohodu rodičov. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že rodina je zaradená do projektu „O. Q. na Q. H. O.V. G. D. na D. E. U. E. H. D. A. D.“ pre pretrvávajúce problémy v správaní detí, záškoláctvo, agresívne správanie voči matke, ničenie majetku v domácnosti, požívanie alkoholu deťmi. Každý mesiac bola vyhotovená správa o pomeroch v rodine, pričom v decembri 2015 bola vyhotovená záverečná správa, z ktorej vyplýva, že kontakt s oboma rodičmi bol naviazaný bez problémov, obaja rodičia prejavovali iniciatívu pri spolupráci, definovali vlastné ciele, ktoré sa zameriavali na zmenu správania iného člena rodiny. Otec svoje ciele zameriava na zmenu správania matky voči synom, matka svoj cieľ zameriava na zákaz styku otca s deťmi. Pri ďalšej realizácii a riešení problémov rodičia zotrvali vo svojich motívoch. E. K. R. boli nespolupracujúci alebo spolupracujúci len formálne, verbalizovali viaceré skúsenosti s inštitúciami, ktoré nevedli k zmene, ich ciele boli zamerané na zmenu správania oboch rodičov, predovšetkým matky voči nim v súvislosti s vyjadreniami o otcovi. Javí sa, že problémové správanie R. K. E. je udržiavané, závislé a posilňované správaním rodičov. V domácnosti matky nemajú určené hranice, matka v ich vnímaní nie je autoritou, nevážia si ju, prejavujú voči nej otvorené agresívne a pasívne agresívne správanie. Matka na toto správanie synov reaguje pasívnou agresivitou. Rodičom a celej rodine odporučili psychoterapiu, individuálnu aj rodinnú. Správanie maloletého R. popísali ako volanie o pomoc, nakoľko javí znaky depresívneho správania, a preto odporučili výchovné opatrenie, intenzívnu prácu s rodinou, rodinnú psychoterapiu a zväziť zmenu zverenia.

Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok o úkonoch dňa 28.01.2016 a dňa 04.02.2016, kedy vykonali šetrenie v domácnosti matky maloletých detí R., F. a už plnoletého E., vyplýva, že obe maloleté deti, ako aj plnoletý E., sa vyjadrili tak, že sa chcú s otcom stretávať vždy, keď budú chcieť bez toho, aby im v tom matka bránila. Maloletý F. uviedol, že chce byť s otcom tak, ako bude on sám chcieť; minimálne 1 x v mesiaci, telefonicky sú v kontakte stále. Maloletý F. pri výsluchu uviedol, že niekedy, keď ráno prší, otec ho príde vyzdvihnúť pred dom a odvezie ho do školy. Keď sú spolu, rozprávajú sa a prechádzajú. Uviedol, že nevie prečo sa doma R. a matka hádajú, údajne príde väčšinou po hádke. Taktiež nevie kto rozbil dvere v domácnosti. V závere rozhovoru spontánne a sám bez vyzvania uviedol, že má rád oboch rodičov.

Ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz (§ 102 ods. 1 veta prvá O.s.p.). Predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal (§ 76 ods. 1 písm. f/ O.s.p.); súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania (§ 75 ods. 6 O.s.p.).

Účelom predbežného opatrenia je dočasne upraviť pomery účastníkov, či už pred začatím konania alebo v priebehu konania. Možno ho nariadiť len vtedy, respektíve dovtedy, kým nie sú dané podmienky pre konečné rozhodnutie vo veci. Zásadne sa ním neprejudikuje právo účastníkov a tretích osôb. Stráca svoje opodstatnenie akonáhle súd poskytne ohrozenému alebo porušenému právu definitívnu ochranu. Musí byť pritom daná aspoň naliehavá potreba predbežnej úpravy a nárok musí byť osvedčený.

Súd prvého stupňa správne vychádzal zo skutočností nachádzajúcich sa v spise a existujúcich v čase jeho rozhodnutia a na ich základe aj dospel k správnym záverom. Ako vecne a právne správne uznesenie súdu prvého stupňa odvolací súd potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Takéto rozhodnutie za žiadnych okolností neprejudikuje právo, nenahrádza rozhodnutie vo veci samej. Až v konečnom rozhodnutí vo veci samej po vykonanom dokazovaní súd prvého stupňa určí, či je dôvodný zákaz styku otca s maloletými deťmi.

Odvolací súd považuje za potrebné pripomenúť, že predbežné opatrenie je procesným inštitútom, ktorý umožňuje poskytnúť ochranu porušeným alebo ohrozeným subjektívnym právam do toho času, kým sa definitívne nerozhodne o veci samej. Pred nariadením predbežného opatrenia nemusí byť nárok dokázaný, musí však byť aspoň osvedčený. Osvedčenie (na rozdiel od dokázania) znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce skutočnosti). Pri ich zisťovaní nemusí dbať na všetky formality, ako je to pri dokazovaní; postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Pri nariadení predbežného opatrenia teda súd poskytne oprávnenému účastníkovi dočasnú ochranu, prípadne zabraňuje ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutočný stav veci nie je ešte náležite zistený, a teda že subjektívne právo ani jemu zodpovedajúca povinnosť nie sú celkom nepochybné.

V súvislosti s rozhodnutím o zákaze styku jedného z rodičov s maloletými deťmi odvolací súd uvádza, že ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Tieto musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvoláva potrebu obmedziť prirodzený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku je teda aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Pri rozhodovaní o návrhu na obmedzenie, prípadne zákaz styku druhého rodiča s dieťaťom, je predovšetkým nevyhnutné odhaliť pravý dôvod, prečo bol takýto návrh podaný na súd. Dôvody, ktoré viedli k podaniu návrhu nevyplývajú takmer nikdy z návrhu samotného a navrhovateľ sa spravidla odvoláva len na záujem dieťaťa. Ak sa nezistia okolnosti v správaní oprávneného rodiča, ktoré by mohli viesť k zásahom do výkonu rodičovských práv a povinností, nemôže byť odmietanie dieťaťa same osebe, respektíve názor jedného z rodičov o dôvodnosti návrhu, dôvodom na obmedzenie alebo zákaz styku.

V tomto konkrétnom prípade súd prvého stupňa pri rozhodovaní o predbežnom opatrení (zákaz styku otca s maloletými deťmi) nemal k dispozícii znalecký posudok o psychickom stave detí a dopadoch ich stretávania sa s otcom na psychiku maloletých detí; preto aj odvolací súd musí rozhodovať iba so zreteľom na matkou tvrdené obavy (nie reálne zistenia), že styk s otcom pôsobí na deti stresujúco a negatívne. Odvolací súd má za to, že je pravdou, že matka má hlavne s maloletým R. v danom období problémy vzájomne spolu komunikovať, a vzájomne sa rešpektovať. V tomto prípade vzhľadom na vyjadrenia maloletého R. tento matku nerešpektuje, odmieta a ponižuje. Je však potrebné uviesť, že zákaz styku maloletého R. s otcom danú situáciu nevyrieši. Túto podľa názoru súdu môže stabilizovať iba systematická odborná pomoc maloletému R., ako aj rodičom maloletého, respektíve zmena výchovného prostredia maloletého R..

Z predložených dokladov odvolací súd zistil, že otec má s maloletými deťmi relatívne dobrý vzťah, komunikuje s nimi, navštevujú sa. Situácia popísaná matkou v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia si preto podľa názoru odvolacieho súdu v zhode so súdom prvého stupňa nevyžaduje potrebu urýchlenej dočasnej úpravy - zákaz styku otca s maloletými deťmi, nakoľko nie sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia (t.j. potreba dočasnej úpravy pomerov) a taktiež predovšetkým s prihliadnutím na vek maloletých detí (17 a 13 rokov), ako aj s poukazom na ich rozumovú vyspelosť a súčasne ich vyjadrenie, že sa chcú s otcom stretávať vždy, keď budú chcieť, bez toho, aby im v tom matka bránila. Je nepochybné, že rozhodnutie súdu o zákaze styku jednému z rodičov je tak výrazný a tvrdý zásah do rodičovských práv, že o takom návrhu bude môcť súd prvého stupňa rozhodnúť len po dôslednom vykonaní dokazovania vo veci samej a až potom náležite a spravodlivo rozhodnúť.

Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.